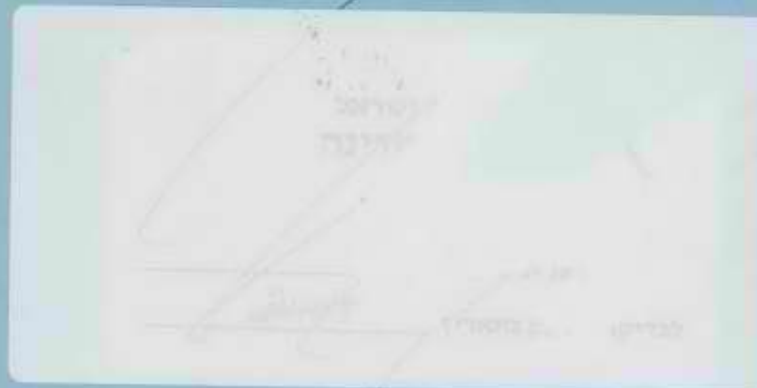

ס/פיק.ה/מס

8

מדינת ישראל
גנזך המדינה

א

7041/310

43/4-

2 דוחות סודיים של פולקס נאט הנאמרים
עם לשון איכות הגבוהה.

7.3.1977 - 8.3.1977

שם תיק: שני דוחות סודיים (ללא תמונה) של פגישות
ראש-הממשלה עם נשיא ארצות-הברית 7.3.1977

מוזהה פיו: 7041/6-א

מוזהה פריט: R000211

כתובת: 3-312-5-8-3

תאריך הדפסה: 03/11/2020

6

6
 10 11 12
 13 14 15
 16 17 18
 19 20 21
 22 23 24
 25 26 27
 28 29 30
 31 32 33
 34 35 36
 37 38 39
 40 41 42
 43 44 45
 46 47 48
 49 50 51
 52 53 54
 55 56 57
 58 59 60
 61 62 63
 64 65 66
 67 68 69
 70 71 72
 73 74 75
 76 77 78
 79 80 81
 82 83 84
 85 86 87
 88 89 90
 91 92 93
 94 95 96
 97 98 99
 100 101 102
 103 104 105
 106 107 108
 109 110 111
 112 113 114
 115 116 117
 118 119 120
 121 122 123
 124 125 126
 127 128 129
 130 131 132
 133 134 135
 136 137 138
 139 140 141
 142 143 144
 145 146 147
 148 149 150
 151 152 153
 154 155 156
 157 158 159
 160 161 162
 163 164 165
 166 167 168
 169 170 171
 172 173 174
 175 176 177
 178 179 180
 181 182 183
 184 185 186
 187 188 189
 190 191 192
 193 194 195
 196 197 198
 199 200 201
 202 203 204
 205 206 207
 208 209 210
 211 212 213
 214 215 216
 217 218 219
 220 221 222
 223 224 225
 226 227 228
 229 230 231
 232 233 234
 235 236 237
 238 239 240
 241 242 243
 244 245 246
 247 248 249
 250 251 252
 253 254 255
 256 257 258
 259 260 261
 262 263 264
 265 266 267
 268 269 270
 271 272 273
 274 275 276
 277 278 279
 280 281 282
 283 284 285
 286 287 288
 289 290 291
 292 293 294
 295 296 297
 298 299 300
 301 302 303
 304 305 306
 307 308 309
 310 311 312
 313 314 315
 316 317 318
 319 320 321
 322 323 324
 325 326 327
 328 329 330
 331 332 333
 334 335 336
 337 338 339
 340 341 342
 343 344 345
 346 347 348
 349 350 351
 352 353 354
 355 356 357
 358 359 360
 361 362 363
 364 365 366
 367 368 369
 370 371 372
 373 374 375
 376 377 378
 379 380 381
 382 383 384
 385 386 387
 388 389 390
 391 392 393
 394 395 396
 397 398 399
 400 401 402
 403 404 405
 406 407 408
 409 410 411
 412 413 414
 415 416 417
 418 419 420
 421 422 423
 424 425 426
 427 428 429
 430 431 432
 433 434 435
 436 437 438
 439 440 441
 442 443 444
 445 446 447
 448 449 450
 451 452 453
 454 455 456
 457 458 459
 460 461 462
 463 464 465
 466 467 468
 469 470 471
 472 473 474
 475 476 477
 478 479 480
 481 482 483
 484 485 486
 487 488 489
 490 491 492
 493 494 495
 496 497 498
 499 500 501
 502 503 504
 505 506 507
 508 509 510
 511 512 513
 514 515 516
 517 518 519
 520 521 522
 523 524 525
 526 527 528
 529 530 531
 532 533 534
 535 536 537
 538 539 540
 541 542 543
 544 545 546
 547 548 549
 550 551 552
 553 554 555
 556 557 558
 559 560 561
 562 563 564
 565 566 567
 568 569 570
 571 572 573
 574 575 576
 577 578 579
 580 581 582
 583 584 585
 586 587 588
 589 590 591
 592 593 594
 595 596 597
 598 599 600
 601 602 603
 604 605 606
 607 608 609
 610 611 612
 613 614 615
 616 617 618
 619 620 621
 622 623 624
 625 626 627
 628 629 630
 631 632 633
 634 635 636
 637 638 639
 640 641 642
 643 644 645
 646 647 648
 649 650 651
 652 653 654
 655 656 657
 658 659 660
 661 662 663
 664 665 666
 667 668 669
 670 671 672
 673 674 675
 676 677 678
 679 680 681
 682 683 684
 685 686 687
 688 689 690
 691 692 693
 694 695 696
 697 698 699
 700 701 702
 703 704 705
 706 707 708
 709 710 711
 712 713 714
 715 716 717
 718 719 720
 721 722 723
 724 725 726
 727 728 729
 730 731 732
 733 734 735
 736 737 738
 739 740 741
 742 743 744
 745 746 747
 748 749 750
 751 752 753
 754 755 756
 757 758 759
 760 761 762
 763 764 765
 766 767 768
 769 770 771
 772 773 774
 775 776 777
 778 779 780
 781 782 783
 784 785 786
 787 788 789
 790 791 792
 79

ללא תפוצה

ישנם אלמנטים בעלי חשיבות (crucial) שנצטרך לתקוף. אני מסופק שמדינות
ערב תסכמנה לפתוח גבולותיהן כתנאי מוקדם לשלום. בענין זה יש שוני בין המדינות, סוריה
הקיצונית ביותר, מצרים אולי פחות. עם ירדן, המצב הוא כפי שתארת.
ישנה שאלת ההתישבות בשטחים (settlements). ממשלת ארה"ב הצהירה שישובים אלה
הם בלתי חוקיים (illegal). אני יודע שזאת בעיה עבורכם. כאשר השגריר
סקרנטון הזכיר מדיניות זו של ארה"ב בפומבי, זה עורר דאגות אצלכם, אך זאת היא עמדתנו
(our position). אני מבין שעמדתכם היא שלא כל הישובים האלה הם קבועים וכי הם
לצרכי בטחון. התבוננתי רבות בימים האחרונים במפה ואני מבין שלמשל לישובים ברצועת עזה
יש חשיבות אסטרטגית (כלפי מצרים).

באשר ל- territorial regions והגבולות, עמדתה של ארה"ב היא שאנו

רק בעד שינויים מזעריים. אחוז השטח שיוחזר הוא כזה שיהיו רק MINOR MODIFICATION

בקוי 1967. שוב מתוך התבוננות במפה אני הייתי עומד במקומכם על כמה שינויים על מנת להשיג

SECURE LINES OF DEFENCE אולי אף על הירדן עצמו. יתכן וניתן יהיה להגיע במסגרת

זו להסדרים מהסדרים שונים כמו חכירה (lease) לשנים רבות, נוכחות כוחות בינלאומיים,

פירושים וכו', אך בסופו של דבר אנו רואים ULTIMATE WITHDRAWAL FROM SUBSTANTIAL TERRITORIES.

בענין אש"פ - ה- SPEAKER הביע אמש עמדת רבים. גם אנו מתנגדים בכל מאודנו

לטרור, אך כבר היו תקדימים היסטוריים למו"מ עם ארגונים כאלה. הצרה היא שאינני רואה בין

הפלשתינאים מנהיגים אחרים פרט לאלה שנמצאים בין המנהיגות של אש"ף. יתכן ונוכל למצוא

פשרה שלפיה יקלטו מנהיגי אש"ף בקרב משלחת ערבית. אני מקווה שתוכלו לקבל, אחרי הבחירות,

נוסחה מעין זו, גם אם תקבלוה RELUCTANTLY. תהיה זו מכה קשה לי ולציבור האמריקני

אם ענין טכני ימנע מכס להשתתף בג'נבה. התרשמתי שעמדתכם היא פחות גמישה מאשר כאשר הצגתם

אותה בזמן השיחות שהמזכיר ניהל בירושלים. גם אני פוליטיקאי ואני יודע קשייך, אך עליך

להבין ה- attitude of the American people. ברצוני להדגיש שאני חייב להיות

במצב שאוכל לקוות שנוכל ללכת לג'נבה. (need to have hope). עליך להבין

שיש growing expectation שהשנה תהיה crucial one בהתקדמות

ל- settlement. אני מקווה שתגלו גמישות אולי אחרי הבחירות, אך אני צריך

תקווה שנגיע לג'נבה.

ראש הממשלה: אנו יותר מכל אחד אחר בעלי תקווה. הרי אנו חיים באזורנו. אנו אלה שיצטרכו

לשאת את המעמסה, בין זה יהיה שלום שלם, אנו מקווים, או בין אם זה יהיה מלחמה. אנו

זקוקים ורוצים בשלום שהוא אמיתי ומוחשי, אך לא תחליפים. אנו רוצים להיות במצב שנוכל

להגן על עצמנו. אנו מודים על כל הסיוע שארה"ב הושיטה לנו, על מנת לסייע לנו בהגנתנו,

אך אנו זקוקים גם לגבולות ברי-הגנה. ברצוני לציין שכאשר אנחנו, ארה"ב וישראל, עובדים

ביחד, אנו יכולים להשיג תוצאות. ראש הממשלה הדגיש שאם ארה"ב תנקוט בעמדות משלה (clear-cut positions) על אופי השלום, הגבולות, הנושא הפלשתינאי וכו', היא תהיה שוב הפעם במצב שהיתה בו ב-69 ולא תוכל לשמש יותר בתפקידה של go-between. כפי שעשתה בהצלחה רבה לאחר מכן. לפי השקפתי על ארה"ב להתרכז בצמצום הפער. אני מאד מקווה שלא תנקוט בעמדות שיכולות להכביד על אותה המשימה, שהיא גישור וצמצום הפער בעמדות הצדדים.

הנשיא: אין בכוונתי לנקוט באיזו שהיא עמדה מעין זו באופן ציבורי, אך עליך להבין את דאגתי (my concern). אני יודע היטב שאל לנו לנקוט בעמדות מפורטות, אך באופן פרטי אני רוצה שתדע שדאגתי היא איך נגיע לג'נבה ומי ישתתף בה, וזאת ללא דיחוי. נראה לי שהשאלה של ג'נבה מתחלקת לשני שלבים. הראשון איך נגיע לוועידה ומה היקפה והשלב השני מה יהיה בתוך הוועידה, דהיינו מה הוא הפחרון שאליו אנו רוצים להגיע, מה יהיו ה- ultimate agreements שנשיג במשך הוועידה.

ראש הממשלה: לגבי השתתפות אש"פ, עמדתי היא זו שהסברתי אתמול. ראינו כולנו בזמן האחרון שינויים מסויימים בעמדת מדינות ערב. לדעתי כל שינוי בעמדה האמריקאית כלפי אש"פ יעודד את האלמנטים השונים בכיוון הלא נכון ולעמדות שאיש אינו רוצה בהן. השינויים שלהם היינו עדים לאחרונה במצרים ובסוריה באשר למתן יותר responsibility לירדן מאשר ל-PLO נבעו מהצורך של ארצות ערב להסתגל לעמדה המוצקה של ארה"ב וישראל.

הנשיא: זה בהחלט נכון ואין שום שינוי בעמדתנו כלפי אש"פ.

המזכיר: אני הבנתי שגם אם אש"פ תשנה עמדותיה הרי תמשיכו להיות נגד השתתפותם.

ס/הנשיא: העיר כאן שבזמן סיורו באירופה הוא דיבר אישית עם מנהיגי אירופה על מנת להניאם מלצאת בהצהרה שתנקוט עמדה נוחה יותר כלפי אש"פ.

הנשיא: זה נכון וזה כלל לא היה קל כי בנות בריתנו כבר הכינו הצהרה. עמדתנו כלפי אש"פ לא השתנתה, אך אם האלטרנטיבה לאי-שיתוף אש"פ, גם אם היא תשנה עמדותיה, היא שג'נבה לא תתקיים כלל, זאת בעיה רצינית. באם הם ישנו עמדותיהם וג'נבה לא תתקיים, אני צופה

סודי ביותר

תגובה חריפה בעם האמריקאי , very severe adverse against Israel
הנשיא שוב הזכיר בהקשר זה דברי ה- (speaker) (דבריו של ריבין).

ראש הממשלה אמר שאנו יותר מנכונים ללכת לג'נבה. המטרה של ג'נבה שלום ובטחון.
אנו מכירים את עמדותיכם. אין טעם להיכנס לדיון על מצבים היפוטטיים.

הנשיא: גנני לרגע שסאדאת יגיד שהוא מוכן לפתוח את הגבולות לביקורים ולמסחר בתנאי
שאש"פ תשתתף בג'נבה במסגרת משלחת ירדנית ואתם תשיבו על כך בשלילה. הרי באותו הרגע
אתם מקנים לשתי בעיות אלו את אותו הבסיס הערכי. אתם מעמידים אש"פ ומצרים על אותו מישור.
הסכם בין מצרים, סוריה וירדן לעבור לשלום הוא יותר חשוב מאשר מי ישתתף בג'נבה.

ראש הממשלה: קיימות אופציות שונות, אך הייתי מציע שלא נעסוק בשאלות היפוטטיות.
הרי סרם היגענו לשום מקום. אנו יודעים על מה אנו מסכימים ומה הק ההבדלים בגישות בינינו.
כדאי אולי לזכור שסרם יצקו את המסגרת. הרי אנו רק בתחילת התהליך. אתה עומד לראות את
מנהיגי ארצות ערב וזה יסתים רק במאי. למעשה רק בתקופה שתבוא לאחר מכן, החל מיוני,
תהיה אפשרות להחליט על דברים מעשיים. לאחר פגישותיך, נשמע בצינורות הדיפלומטיים מה
היו עמדות מנהיגי ערב, ורק אז יהיה מרווח וזמן להחליט היכן עומדים ומה המרחק בין העמדות.
זה עדיף מלעסוק במצבים היפוטטיים. כל פעם שישנם הבדלי גישות, אפילו קטנים ביותר, בינינו,
הרי מרחיבים אותם they are blown up , איש לא מרוויח מכך וכדאי לא ה-
cause of peace

הנשיא: זה נכון בהחלט.

ראש הממשלה במשיך ואמר, הרי אין כל צורך שתתחייבו כבר כעת עוד לפני שהיפגש עם
מנהיגי ערב.

הנשיא: העמדות שהצגתי הן עמדות היסטוריות של ממשלתנו - אלו הן אותן העמדות והן לא
השתנו. אינני רוצה שתבין אותי לא נכון. לא ניתן שבעיות של פרוצדורה תמנענה הליכה
לג'נבה השנה. ארה"ב אינה יכולה לשאת דבר כזה. אם זה יקרה, עשויות להיות תוצאות בקרב
העם האמריקאי. אין אנו יכולים לבזבז את המשימה שלנו ולאבד את 1977. לרכז פעם נוספת

סודי ביותר

נוספת מאמץ to marshall these efforts יהיה כמעט בלתי אפשרי.
הגיע הזמן לדבר ספציפית. צריך להגיע ל- ultimate solution of the problem
מגיע הזמן בו תצטרכו לדבר בפירוט (specificity), דבר שאתם מנסים להימנע ממנו,
אך אין ולא יהיה מנוס מכך. הייתי מציע שנמשיך השיחה בנושאים האחרים.

ראש הממשלה: עמדותינו צריכות להיות ברורות. אנו מבחינים בין "הנושא הפלשתינאי"
שאותו הכרח לפתור, לבין שאלת השתתפות אש"פ. אין אני רוצה להשאיר מירווח לאי הבנה. אנו
מאמינים באפשרות ישוב הנושא. אך להשתתפות אש"פ אנו מתנגדים, אך יש זמן ונדון על כך ביוני.

הנשיא: יכול להיות שזה כך אך גם יכול להיות שלא.

המזכיר: למרות הכל כשאתה נוגע בשאלה הפלשתינאית, הרי בסופו של דבר שתי השאלות הן
intertwines,

מכאן עברה השיחה לשאלות בילטרליות.

ראש הממשלה: בשיחותי אתמול עם מזכיר המדינה ומזכיר ההגנה נסיתי להסביר למה עשינו
מאמצים כה רבים על מנת להגביר יכולת היצור שלנו. מחיר הפיתוח הוא גבוה, כך גם מחיר היצור.
אנו נסינו בעבר קודם כל לספק צרכינו אנו. השגנו רשיונות יצור ממקורות חוץ, הן מארה"ב
והן מאירופה. ברור שבמסגרת רשיונות אלה עלינו לקבל אישורה של ארה"ב לייצא או למכור מיצור
זה ואנו תמיד נקפיד על מילוי קפדני של הסכמים. היתה בעיית אקוודור והיא עלתה הרי בשיחותינו,
אך אנו נעמוד בפני יותר מאשר בעיית יצוא אחת.

הנשיא: אני בטוח שאלה הן שאלות שהשגריר יוכל לפתור עם מזכיר המדינה וההגנה. הוא יוכל
לקבל מהם רשימת הארצות שאין לנו כל התנגדות ליצוא נשק אליהם. יש לנו מדיניות קבועה נגד
יצוא של נשק מתקדם לאמל"ס. אין אנו יכולים לסטות ממדיניות זו to accommodate you
כך למשל יש לנו אמברגו ליצוא נשק לכמה ארצות, מספרם קטן וזה לא צריך להגביל אתכם כל זמן
ואתם מכירים את המיגבלות. ישנו עוד גורם אחד וזהו בטחון של טכנולוגיה חדישה שאנו מפתחים
בארה"ב. פה יש כידוע מגבלות על יצוא או מתן רשיונות יצור. זה קשור בבטחוננו אנו. כאן לא
נוכל לעשות יוצאים מן הכלל.

סודי ביותר

במסגרת פרהמטרים אלה קיימת בהחלט אפשרות גם עכ"ל. ברצוני רק להוסיף שאם תצטרכו לשקול ולהגיע למסקנותיכם העצמאיות שיתכן שישנם מקרים בהם יצור בישראל הוא יקר יותר מאשר רכישה בארה"ב שעבורה אנו מגישים לכם סיוע כספי.

ברצוני רק להוסיף שמעולם לא היה לנו שר הגנה הבקי כל כך בצדדים הטכניים ובפירוט כזה. בטוחני שתוכלו ללבן אתו את כל הבעיות. מכל מקום השגרירות תוכל לבדוק כל הבעיות הן עם מחמ"ד והן עם משרד ההגנה.

ראש הממשלה: זאת היא מדיניות סבירה לגבי העתיד. בינתיים מצאנו את עצמנו במצב מאד לא נוח בענין אקוודור כי למעשה הפרנו כאן התחייבות מממשלה לממשלה וזה בפעם הראשונה בתולדותינו. הנשיא: בדקתי שוב הבוקר האם אי פעם מכרנו ציוד מתקדם לאמ"ט והתשובה היתה שלא. נכון שפרו מקבלת ציוד סוביטי אך זה לא יכול לשנות מדיניותנו.

ראש הממשלה: עבר לדבר על ה-פ-16. בזמנו ביקשנו לרכוש 50 מטוסים, להרכיב מטוסים נוספים בארץ וליצור מטוסים וחלקים בארץ.

המזכיר: שאלת הקו-פרודקשן היא סבוכה כי לנו יש הסכם ליצור משותף של ה-פ-16 עם כמה חברות נאט"ו ונצטרך לשוחח על כל הנושא עם נאט"ו.

הנשיא: אינני בקי בשאלה זו. אני בטוח שהמזכיר יוכל להאיר על הנושא. מתוך ניירות התידורן הבנתי שהסכמנו בזמנו למכירת 125 מטוסים לכם.

המזכיר: היה הסכם עקרוני למכירת ה-פ-16.

ראש הממשלה: היתה שאלה של מכירת 250 מטוסים משך 10 שנים ומכאן שדובר על מכירת 125 מטוסים משך 5 שנים.

השגריר: ביקשנו בזמנו אישור לרכוש 250 מטוסים לתקופה כוללת של עשר שנים. הבקשה לרכישות ל-5 השנים היא עובדה והבנו שכל הבעיה נמצאת בענין. אנו מעוניינים ליצור חלק מהמטוסים בישראל, על מנת לאפשר לנו לקיים רמת יצור תעשייתית נאותה.

סודי ביותר

הנשיא: אין עוד כל החלטה על ה- force level השנתי?

השגריר: לגבי המספרים כן, אך לא לגבי הקומפוננטים, כי זה תלוי מה וכמה תאשרו.

המזכיר: בדקתי עוד פעם הבוקר עם שר ההגנה, אך הוא אמר לי שעוד אין לו תשובה מנאטו.

אני מכל מקום התחלתי את התהליך.

הנשיא: סיכם נקודה זו באומרו שהוא בטוח שנוכל לקבל תשובות מפורטות מהמזכיר ובהקדם
we are not trying to delay on it

ראש הממשלה: הודה לנשיא על המלצתו להגדלת תקציב הסיוע ל-1978 ב-285 מיליון. אנו מאד מעריכים זאת. הצרה היא שמשרד הבטחון אומר שהוא יהיה זקוק לפחות לחציו של סכום זה לקיום הנקק הקיים וכך שישאר רק מעט מאד לאפשר לנו לרכוש מערכות נשק חדשות מאלה שכבר אושרו.

ראש הממשלה: עבר לאחר מכן לשאלת יהודי ברית המועצות. הוא הזכיר ששוחח אתמול עם המזכיר בנושא וביקשו בזמן ביקורו במוסקבה לנסות ולהשיג מהסובייטים שחרור ורשיונות יציאה עבור מספר מקרים שלגביהם יגיש רשימה למזכיר.

הנשיא: אמר שהוא בהחלט מצדד בזה אך היה מציע שלא לתת פומבי, אחרת יתכן והסובייטים ינסו דווקא להתעקש. כידוע אנו לוחצים עליהם קשות בענין זכויות האדם.

ראש הממשלה: אמר שהוא מקווה שהנשיא לא יתנגד שאם הוא יישאל על ידי עתונאים, שיוכל להגיד שהעלה בעית יהדות בריה"מ מבלי כמובן להזכיר את הרשימה או לפרט משהו. רה"מ עבר מכאן לשאלת יהודי סוריה. הוא הודה למזכיר על שהוא העלה את השאלה בזמן ביקורו בדמשק. לאחר מכן הסביר ראש הממשלה את מצב של יהדות סוריה והדגיש שרוב רובם היו כמובן רוצים לעזוב את סוריה.

המזכיר: אמר שהוא העלה את השאלה עם אסאד. כיום ישנה תקווה להתקדמות. בעוד זמן קצר יחסית יצאו גם כמה אמריקאים להמשך בדיקת העניין. מכל מקום התהליך החל. גם בנקודה זו הוא היה מבקש שלא יהיה דיון ציבורי.

ראש הממשלה: אמר שברצונו לחזור לנושא המדיני.

הנשיא:

ברצוני להדגיש שקריטריוני השלום שלכם הם גם אלה שלנו.

Your standards of peace are exactly compatible with ours.

ראש הממשלה:

אם הערבים יאמינו שיש ניגוד בין השקפות ארה"ב וישראל הרי עשוי להיווצר

מצב חמור.

הנשיא:

מטרתי היא להביא לשלום של קבע באיזור ופירוש הדבר שישראל תעמוד במרכז של איזור

של מסחר פתוח, כלכלה חפשית, שיש חופשי בסואץ, אפשרויות להשתמש באנרגיה המיוצרת באיזור,

תמיכה כלכלית מאסיבית מארה"ב והכרה בכל העולם שאנו ואתם ידידים ובנות ברית.

כפי שאמרתי קודם לכן גישתנו בענין מהות השלום היא דומה. נעמוד על כך שיכירו בישראל ויפתחו

את הגבולות. אנו מתנגדים ל-belligerency. תקוותיך באשר למהות השלום הן אלו

שהנחמוך בהן. לא נדון עם הערבים איפה יעברו הגבולות. נשמור אתכם בתמונה כל העת. נבחן

את הערבים על מנת ללמוד באם הם גמישים או נוקשים.

ראש הממשלה:

הודה לנשיא על דבריו.

הנשיא:

אמר שברצונו לומר משהו מעבר למדיניות ואינטרסים. הוא רוצה לדבר על הכרתו

לאור אמונתו הדתית. ישנם הרבה אמריקאים המרגישים כמוהו, שכינון ישראל הוא התגשמות של חזון

הנביאים וכתבי הקודש. זה יוצר מחויבות יציבה ולא משתנה לישראל. זה משהו רב ערך לכם. זה

צריך לתת תחושה של יציבות ליחסינו שלעולם לא תשתנה. זה חייב להפיג חלק מחששותיכם. אמרתי

זאת בכל מקום בארה"ב במשך מערכת הבחירות ולא רק לציבורים יהודיים. מה שאמרתי זאת הערכה

מדויקת של אגשות העם האמריקאי.

בירושלים.

הנשיא אמר שהוא מקווה שחיהא אפשרות להגיע להתקדמות משך השנה

הנוכחית, אך ברור שעל מנת להגיע לכך יש להתבסס על אותה

השותפות הקיימת בין שני עמינו. שותפות זו היא יציבה ומהווה

בסיס למדיניות החוץ שלנו במזה"ת. הנשיא אמר כי המחוייבות

האמריקאית העמוקה (deep commitment) כלפי

ישראל היא נחלת הממשל, הרשות המחוקקת והעם האמריקאי בכלל.

הנשיא אמר כי הזמין גם את מנהיגי ארצות ערב לבקר בווינגטון

ויפגש עם כולם משך השבועות הקרובים. את אסאד יפגוש בלונדון

סמוך לפסגה האירופאית-יפאנית.

מכאן עבר הנשיא לדבר על תפקידה של ארה"ב. הוא אמר שברור שאין

כל אפשרות להכתיב פתרון מבחוץ

(An outside imposition of a settlement will be impossible.)

חייב להיות mutual understanding ביננו לבין שכנינו.

תפקידה של ארה"ב היא בהושטת שרותיה הטובים אם הצדדים ירצו בכך.

חשוב ביותר הוא להבין אותכם.

סודי ביותר

ב-1977 יתכן וקיים מקום להגיע

to a rededication of the commitment to a Middle East
settlement,

לשלום וצייר את הצעדים הראשונים. בשבילכם למחויבותינו לבטחונה

של ישראל יש קדימות מעל לכל. אני רוצה להיות מודרך על ידך עד

כמה שרק נתן על מנת להרגיע חששותיכם. השאלה הראשונה היא, אם

הינך מסכים לכך, שזו שנה ל- major effort. אם כן זה

מעורר מספר בעיות, למשל ג'נבה, מהי יש לכנס ומי ישתתף

בועידה. אחר כך יש אולי לנסות ליישב את שאלת היצוג הפלשתינאי.

אולי אחרי שנשוחח על שאלות אלה יהיה כדאי לשוחח לגופם של דברים

שיידונו בג'נבה, ואחר כך רצוי שנגע בשאלות הביטחון. הערב

נשב ביחד ונשסיך גם מחר. מציע שנבחון את התרשמויותיו של מזכיר

המדינה מסורו.

רה"מ הביע תודה על הזמנת הנשיא לבקר בווינגטון ולנהל שיחות

יסודיות. רה"מ אמר שבעבר כמעט כל בקורי ראשי ממשלה ישראלים

בווינגטון היו תחת הלחץ לקבל החלטות מיידיות. הפעם אין הדבר

כך. מדיניותן של ארה"ב וישראל הביאו לידי כך שאנו עדים למצב

סודי ביותר

שבו יש לנו אפשרות לבחון את האלטרנטיבות והאופציות השונות.
כדאי גם להוסיף שזהו אולי הבקור הראשון של ראש ממשלה בו אין
בידו "רשימת קניות". ברור שאנו יודעים שיש הבדלי גישות אך כשאנו
מגיעים להבנה יסודית הרי יש גם דרך להתגבר על הבדלים. כל פעם
שהגענו להבנה בסיסית הרי זה פעל בצורה טובה יותר מאשר כשזה לא
היה. אשתדל כעת לנחח את המצב כפי שהוא נראה לי. אין לי כל
יומרות להיות אוביקטיבי, אני ישראלי ומיצג השקפת ישראל. ראוי
לזכור שאנו בישראל נושאים על גבנו את כל ההסטוריה של העם היהודי,
ההסטוריה שהיא מלאת נסיונות טראומטיים כששיאם בשואה שאין לה אח
ורע בהסטוריה האנושית. כל ראש ממשלת ישראל חייב לזכור תמיד
שכל שגיאה מסכנת לא רק קיומנו אלא גם את המורשת הארוכה של
ההסטוריה היהודית. כל ראש ממשלה בישראל חייב להיות תמיד ער
לעובדה שמפאת אחריותו ההסטורית חייב לתת את דעתו על בטחונה
של ישראל. אנו דוגמא ייחודית בהסטוריה ועמנו שמר ושומר על
נאמנותו להסטוריה זו אך הוא גם אחראי בפניה.
בעוד זמן קצר ימלאו למדינה 29 שנים וזמן קצר לאחר מכן ימלאו

10 שנים למלחמת ששת הימים. אך למרות כל זה אסור לנו להסתכל
אחורנית ופנינו חייבים להיות מופנים לעתיד.

כל אשר עשינו מאז 1973 בסיועה הפעיל של ארה"ב יצר מסגרת של
יציבות מסוימת המקנה לנו תקווה לעתיד. היה זה הנשיא ג'ונסון
אשר אמר בגלסבורו ב-19 ליוני ב-1967 בנאומו שהגיע הזמן להגיע
לשלום במו"מ ישיר בין הצדדים. הוא אמר: הצדדים לקונפליקט הם
הצדדים לשלום. גם כיום זהו העקרון העיקרי שהיה צריך להכתיב
את המהלכים באזורנו וארה"ב היתה יכולה לשחק בזה תפקיד עיקרי.

אחרי מלחמת 1973 היו שתי אופציות להתקדמות לשלום.

הראשונה: מעבר קצר יחסי ממלחמה לשלום. דהיינו נסיון להגיע
לפתרון כולל במהירות.

האופציה השנייה: היא מה שמכונה בדרך כלל השיטה של צעד אחר
צעד. פרוש הדבר הסכמים מוגבלים המקנים מעין הפסקה בין מצב
מלחמה לבין שלום.

משך 29 השנים האחרונות חיינו במשטר של הסכמי ביניים, או במצבי

סודי ביותר

מלחמה. למעשה הגענו רק פעמיים להסכמים עם שכנינו, הפעם

הראשונה ב-1949 כאשר הגענו להסכמי שביתת הנשק ובפעם השניה

ב-1974 וב-1975 כאשר הגענו להסכמי הביניים, ולהסכמים אלה הגענו

בעזרתה של ארה"ב. חיינו במשטר של הסכמי ביניים לא בגלל שלא

רצינו בשלום מלא אלא מאחר ושכנינו לא הסכימו לכך.

כעת הגיע לדעתי הזמן להגיע להסכם מלא. כעת הוא הזמן לבחון מה

פרושו של הסכם מלא. לדידי פרוש הדבר: שלום. שאם לא כן,

הרי זה לא יותר מאשר הסדר ביניים.

באשר לשלום, הרי יש לבחון אותו בשלשה מרכיבים עקריים:

ראשית: מהי מהות השלום? (the nature of peace)

אם לא נגדיר את המטרה אין אפשרות כלל להגיע למטרה.

שנית: מהן גבולות השלום ושלישית: השאלה הפלשתאית.

בלי הגדרת שלושת אלמנטים אלה ולפי סדר חשיבות זה אין לדעתי

אפשרות להתקדם. ברור שקיימת גם האפשרות של סיום מצב המלחמה בלבד,

אך זה איננו שלום.

בזמן שרותי כשגריר בווינגטון התחוויר לי שהמושג שלום בשפה
האנגלית הוא אחד המושגים הבלתי ברורים ביותר במלון האנגלי
שיש לו פרושים רבים מאד.

כשאנו מדברים על הסכם שלום בהקשר ישראל ערב יש לראות זאת
בשני מישורים, כדבר מובן מאליו: סיום מצב המלחמה
with all its practical and legal aspects.

אך בהקשר המזה"תי אין זה מספיק, חסול מצב המלחמה איננו מספיק
אלא יש צורך בבניה פוזיטיבית של מבנה השלום (structure of peace).
לגבי ידי הגרעין של מבנה השלום (the structure of peace)
הוא גבולות פתוחים בין המדינות עם כל אשר משתמע מכך . כלומר,
תנועה חופשית של אנשים וסחורות. זה נכון לגבי כל מקום אך במיוחד
באזורנו הסבוך כל כך. החברה הערבית היא, לפי השקפתי, בתהליך
התפוצות (convulsions). היא נושאת על שכמה את הבעיות
הכלכליות והחברתיות אך גם את מורשת הקולוניאליזם של המאה ה-19.
היא לא היחידה בעולם הסובלת מכך. לדעתי זה גם נכון לגבי אפריקה,
אך אחד הסממנים (של מצב זה הוא האי יציבות

סודי ביותר

המאפיינת את החברה הערבית. מכאן אני מגיע למסקנה שאם

מנהיגי העולם הערבי לא יבהירו לעמיהם שהשלום איננו רק פיסת

נייר לא השגנו כלום. יש לתרגם אתמציאות השלום לחיי היום יום

של העמים. באם זה לא יעשה הרי אין פרוש המצב יווצר שלום.

הנשיא שאל באם סאדאת יעלה בפני את השאלה של גבולות פתוחים

האם אתם תהיו מוכנים לפתוח גבולות ישראל למצרים, בין אם

לתיירים ואחרים.

רה"מ השיב שאם זה יקרה זה יהיה יומו המאושר ביותר בחיים. כאן

ספר רה"מ על הגבולות הפתוחים עם ירדן. מאז 1967 כ-4 מליון ערבים

עברו את הגשרים, אך למרבית הצער רק לפני כעשרה ימים הרשו הירדנים

בפעם הראשונה לערביי ישראל לעבור את הגבול וזה היה כשמשלחת של

ערביי ישראל נסעה לעמאן על מנת לנחם את המלך על מותה של המלכה.

כשאנו מדברים על הסדר כולל ברצוני להדגיש שאנו מדברים על שלום.

לזה אף מנהיג ערבי עוד לא הסכים.

הנשיא מבקש מהמזכיר להעיר הערותיו.

המזכיר: ברצוני להגיב שמסיוורי התרשמתי שכל הצהיגים הערביים

אומרים לגבי הגדרה זו של מהות השלום שזאת בעית הריבונות שלהם.

דהיינו באם יקיימו יחסי מסחר או לא האם יקיימו יחסים דיפלומטיים.

עמדתם היא שיש צעדים. הראשון הוא סיום מצב המלחמה. זהו לדעתם

הצעד הראשון והאחרים יבואו לאחר מכן. האם אתה היית מוכן להתקדמות

הדרגתית (in phases).

רה"מ אמר שבפברואר אשתקד ארה"ב הציעה לנסות להתקדם לקראת סיום

מצב המלחמה ואנחנו הסכמנו לכך.

רה"מ בהמשיכו אמר שנצטרך להגדיר את מה שעליו ננהל מו"מ.

הנשיא שאל האם יהיה צורך לנהל מו"מ על כל המטרות בבת אחת.

המזכיר הוסיף ושאל האם ישראל היתה מסכימה לקביעת המטרה הסופית

אך היתה מוכנה שהבצוע יתנהל בשלבים.

רה"מ השיב על כך שאם וכאשר יוסכם על העקרונות של שלום

מלא הרי הבצוע יוכל להתנהל בשלבים. אולם מה שהערבים אומרים הוא

נסכים על הפסקת מצב המלחמה, זה- structure of peace יבוא אח"כ.

הם לא אומרים שהם מוכנים לתת התחייבות כזו בהסכם.

המזכיר העיר שלו ישנה הרגשה שיש בנקודה זו מידת מה של גמישות,

בין המדינות הערביות השונות, אף כי הוא מסכים עם הגדרת רה"מ.

רה"מ בהגיבו על הערה זו אמר שאם אתה אומר האם תהיה מוכן להגשים

הסכם בשלבים, הרי תשובתי היא כן אם מדובר בהסכם על שלום. בהמשיכו

אם סקירתו עבר רה"מ לדבר על בעית הגבולות. על ישראל להתבסס על

יכולתה להגן על עצמה בכוחותיה היא. אין אנו חברים בשום ברית.

אין לאף מדינה או מעצמה כל התחייבות לבוא להגנתנו וכל בטחוננו מונח על עצמנו. אנו גאים בכך, אך מצב זה מטיל עלינו אחריות להיות זהירים ביותר כאשר אנו נגשים לקביעת גבולותינו. אנו זקוקים לגבולות ברי הגנה ואנו רוצים שאלה יהיו במקומות בו הם נתנים להגנה יעילה. מעולם לא היו לנו גבולות מוכרים. ב-1948 קבלנו את תכנית החלוקה. מדינות ערב לא קבלו והתקיפו אותנו מיד עם הכרזת העצמאות. ידענו לעמוד מול התקפה זו למרות שאיש לא האמין בכך ואף נצחנו. לאחר מכן הגענו להסכם שביתת הנשק ברודוס. משך מו"מ זה תבענו את הכרת קווי שביתת הנשק כגבולות מוכרים, הערבים סרבו לכך. אני יודע דברים אלה היטב, הייתי אז חבר משלחתנו לרודוס. אני הייתי סגן אלוף צעיר כפי שהיה אז מחמוד ריאד. המזכ"ל הנוכחי של הליגה הערבית מי שהיה קודם לכן שר החוץ של מצרים. מצרים תבעה אז הכללת סעיף 5 בהסכם שביתת הנשק ששמר את הזכות לקבוע במועד מאוחר יותר את הגבולות להבדיל מקווי שביתת הנשק (Demarcation Lines).

חזרה לקוי 5.6.1967. היכן תעשה הפשרה - זה נושא למו"מ. בסיני

ישנו מקום הב למדי. בגולן המצב שונה. הקוים הנוכחיים לא חייבים
להשאר זהים לאלה הקיימים כיום גם בשלום לא נוכל לרדת מהרמה.

כאן קיימת רגישות גדולה מאד בצבור הישראלי. מפלגת העבודה בועידתה

in the context of ^{real} (peace) טריטוריאליזם בהקשר של שלום

נקטנו במדיניות של אי שירות⁶ קווים. יש לזכור שאם נשרטט קוים

הרי הם יהפכו חיש מהר לקוי התחלה בכל מו"מ. מכל מקום ברור

שבעיה זאת תהפך לאחת הבעיות העקריות בבחירות הבאות. הרוב בישראל

[illegible]

באשר לסיני מרחב התימרון שלו גדול. לגבי שארם א-שייך אין אנו

תובעים ריבונות אך אנו עומדים על המשך נוכחות ו שליטה

control and presence . 2 מלחמות פרצו בגלל שארם א-שייך, 56

ו-67. בלי נוכחות ושליטה בשארם לא נוכל להשיב על השאלה

המוצדקת של הציבור "כמה פעמים עוד נלחם ונשפוך דם בעד שגיא
אפשרית של המשלה". לכן נעמוד על נוכחות ושליטה, לא ריבונות.

כמו כן צריך להיות land connection בין מדינת ישראל

ואזור שארם. כמו כן יהיה צורך ב- certain changes בקו

הבין"ל שבין ישראל ומצרים. יש לזכור שבסיני כל הקוים שונו משך

ההסטוריה החדשה. ב-1906 שינו הבריטים את קווי הגבול ששררו

אז בין האימפריה האוסטומנית לבין מצרים או ביתר דיוק בין

הפרובינציה של טוריה הדרומית למצרים. הגבול הבינלאומי בין

תורכיה לבין מצרים היה אז שונה לגמרי.

הנשיא העיר שראש המשלה הבדיל לגבי שארם בין נוכחות ושליטה

לבין ריבונות ושאל האם הבחנה זו יכולה גם לחול על שטחים אחרים,

באשר אבחנה זו יכולה להיות . crucial

רה"מ השיב שב-1973 שאל קיסינג'ר את רה"מ גולדה מאיר מה תהיה

עמדת ישראל לגבי בחינת הקונצפיה של ריבונות לעומת בטחון

security versus sovereignty • אמרנו אז למזכיר המדינה שאין

לנו כל התנגדות שהוא יבחון שאלה זו עם המצרים (to explore) •

שעה שאנו שומעים בעצמנו המלה האחרונה. התשובה המצרית באה

בפומבי בהכרזת סאדאת מה-23 למאי 1973 באם אינני טועה והוא דחה

אז רעיון זה מכל וכל. רה"מ סיכם נקודה זו באומרו כי הוא

will not exclude the possibility • אך אין

הוא יכול לתת commitment, כאשר אין עמדת ממשלה בנושא.

באשר לגדמ"ע, אין רה"מ יכול להתחייב לשום קו, אך צריך להיות

ברור כי יש החלטה מפורשת (explicit) של ועידת מפלגת

העבודה כי תמורת שלום ^{ללא} נסכים ל- territorial compromise

גם בגדה המערבית. נושא זה יהיה issue מרכזי בבחירות הקרובות,

בעימות שבין המערך וליכוד. הוא, רה"מ, מאמין בהחלטה שנתקבלה

וילחם למענה.

המזכיר שאל האם אנו נעמוד על ריבונות ברמה. האם הייתם יכולים

להסתפק בנוכחות בלי ריבונות?

רה"מ אמר אינני יכול להתחייב. רצוי לזכור שלא ספחנו מבחינה

חוקית את השטחים. אלה הם מבחינת החוק שטחים מנוהלים. החוק

הסורי חל על הרמה והחוק הירדני בגדה. שטחים אלה הם מבחינה

חוקית לא חלק של הריבונות הישראלית, פרט לירושלים שעליה חל החוק

הישראלי במלואו.

הנשיא שאל הנה הזכרת את ירושלים. האם ישנו עוד שטח שעליו אתם

תובעים ריבונות מלאה.

רה"מ השיב השארנו נושא השטחים open למו"מ.

בהמשיכו את סקירתו עבר רה"מ לשאלת הנושא הפלשתיני (Palestinian issue).

הוא אמר שאת הנושא הזה יש לפתור במסגרת שלום. עליו להעיר קודם

כל כי לפי השקפתו הנושא הפלשתינאי איננו הבעיה המרכזית של

הסכסוך. לב הבעיה הוא סרובן של ארצות ערב להגיע ל-reconciliation

עם קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, ריבונית וברת קיום.

הנשיא העיר שהוא מסכים לקביעה זו, אך הערבים אומרים כי הם

מוכנים "להכיר" בישראל.

רה"מ המשיך באומרו שהרבה מבקרים הבאים אלינו מארצות ערב

ובשיחות עם מנהיגיהם אומרים לנו שהכרה ערבית בישראל איננה עוד

בעיה אך אין הם יכולים לבשר לנו שארצות ערב אכן השלימו עם ישראל.

"הכרה" אינה מספקת, אין אפשר שלא "להכיר" במשהו שאתה נלחם בו

זה 29 שנה. הבעייה היא ה- reconciliation ולא ה- recognition •

הנשיא אמר שהערבים טוענים שזהו ויתור משמעותי ביותר

(major concession) . אתה מתחיל עם ההנחה שישראל

קיימת והערבים לא כך.

רה"מ אמר זהו בדיוק כך. אנו מתחילים משתי נקודות השקפה שונות.

אנו רוצים שהעמים יכירו בעובדה של קיום ישראל תוך reconciliation •

המזכיר אמר שכל מנהיגי מדינות ערב אמרו שהם מוכנים לנהל מו"מ

על בסיס קיומה של ישראל.

רה"מ העיר על כך שגרעין הבעיה (the essence) הוא

ההשלמה עם ישראל, אם אנו מדברים על שלום. הכרה - הוא ענין דיפלומטי.

הם חייבים להשלים כי עליהם לחיות עמנו, לא רק השליטים אלא כל איש

ואיש. אאאאאאאאאא אינני בא ואומר שאנו כבר קרובים לכך אך חייב

להיות ברור שבכך מדובר. אנו מאמינים לגבי השאלה הפלשתינאית

שהפתרון חייב להיות שיהיו שתי מדינות, אחת יהודית והשניה ירדנית-

פלשתינאית. מזרחה מהירדן ישנם כ-900 אלף פלשתינאים שרוב רובם הם

integrated בתוך ירדן, הם כולם ירדנים. בגדה המערבית כל

האוכלוסיה היא בעלת אזרחות ירדנית ועוד לא פלשתי ערבי אחד מבין

תושבי הגדה שמוכן לוותר על אזרחותו זו. וישנם ערבים אזרחי ישראל

שהם שווי זכויות לכל, פרט לעובדה שאנו לא מגייסים אותם לצה"ל

בגיוס חובה למרות שישנם ערבים, דרוזים ואחרים המשרתים בצה"ל.

מכאן שלפי השקפתנו חייבצת להיות שתי מדינות, ישראל מחד ומדינה

ירדנית-פלשתינאית מאידך. איך הזהות הפלשתינאית תמצא ביטויה במסגרת

סודי ביותר

מדינה זו זה איננו מענינו.

הנשיא שאל לשם הבהרה האם פרוש הדבר שאתה אומר כל עוד קיימות

שתי מסגרות מדיניות הרי צורת המדינה השניה הוא לא מענינכם.

רנה"מ השיב זה בדיוק כך. הוא המשיך בהזכירו שזאת היתה עד 1947

גם הקונצפט שעליו התבססו מדינות ערב. הנה היתה שליחות יארינג,

הוא פעל לפי הבסיס הזה כפי שהוגדרה ב-242. כל הבסיס לפעילותו

היתה זאת. הוא פעולם לא נכנס לתוך סוריה מאחר וסוריה לא הכירה

ב-242, אך כל יתר פעילותו היתה מבוססת על ההכרה הזאת.

הנשיא שאל באיזו מידה נוכל להסכים לראות הגדה המערבית כמדינה

שהיא חלק מירדן או למדינה במסגרת רחבה יותר, סורית או אחרת.

רנה"מ השיב שלא. אנו מתנגדים לקיום מדינה שלישית. מדינה שלישית

כזאת לפי השקפתנו לא יכולה להשיג דבר. היא חייבת להוות סכנה לא

רק לישראל אלא גם לירדן. יהיו בה אלמנטים תמידיים של אירדנטיזם

שטיפחו שנאה ותוקפנות כלפי ירדן וישראל.

הנשיא : נניח והמדינה הירדנית-פלשתינאית שהייתה קמה היתה דומה
במיבנה לארה"ב, דהיינו מעין פדרציה שבה ? היה הפיקוח

על חוץ ובטחון והגדה היתה מפורזת. האם הייתם מתנגדים לכך?

אינני מציע דבר ברצוני רק לבחון to explore אפשרויות.

רה"מ אמר אינני רוצה להיות מפורט מדי לגבי מבנים אפשריים, אנו
מתנגדים להקמת מדינה שלישית.

הנשיא שאל כאן האם כשרוה"מ משתמש במונח state כוונתו למדינה
מבחינה ריבונית.

רה"מ השיב כן מוחלט, הוא משתמש במונח כמדינה ריבונית. אין אנו
למשל מתנגדים להכללת פלשתינאים במשלחת ירדנית.

הנשיא כאן יש הבדלי השקפות בינך לבין מנהיגי ערב. האם היית מתנגד

למשל למשלחת ערבית אחידה?

רה"מ: אנו רוצים לנהל מו"מ עם מדינות ריבוניות, אך ברור

שהתאום בין משלחות ריבוניות כאלה הוא עסקם.

המזכיר: האם הייתם מתנגדים לשאת ולתת עם ועדות משנה פונקציונליות?

הנשיא: ירדן למשל הייתה אומרת אין אנו רוצים לטפל בבעיה הפלשתינאית

לבד, ולכן נטפל בסוגיה בצורה משולשת.

רה"מ: לא - הסכם על ^{אס"א} ~~הבעיה~~ הפלשתינאית חייב להיות עם ירדן.

הנשיא: אני מקווה שתהיה בעניין זה פתוח

(I hope you will keep an open mind), כדי למנוע

שהתהליך יפסק. כלום אי אפשר לנסות מו"מ מולטילאטרלי, אך ההסכמים

יהיו בילטרליים? אם ירדן תבוא במחשבה כזו של שיתוף מצרים וסוריה

כדאי שתשארו open mind ולא שעל זה יכשל המו"מ.

רה"מ: בחדר זה הרי מותר לי להגיד שכידוע לך יש לנו קשר עם ירדן

במישור הגבוה ביותר. כאן השאלה איננה מה גישתה של ירדן לאש"פ.

אנו יודעים עד כמה שהם מוקירים לנו תודה על עקשנותנו בעניין אש"פ.

סודי ביותר

אני מאמין שמה שאנו רואים כיום בעולם הערבי היא תוצאה ישירה

של עמדתנו בענין אש"פ, עמדת ישראל ועמדתה של ארה"ב.

המזכיר: נניח לרגע שהערבים אומרים עלינו להגיע לג'נבה כמשלחת

מאוחדת.

רה"מ: לא הייתי ממליץ להיענות להצעה מעין זו. לדעתי מו"מ מולטילטראלי

חייב להסתיים בכשלון. הנה שיחות רודוס ב-1949 הצליחו להביא להסכם

שביתת הנשק היות והן היו בילטראליות. קודם כל סכמנו עם מצרים

ומשך ששה חודשים אחרי זה התכנסו על הסכמים דומים עם כל מדינת עמות.

מאידך ב-1950 החלו שיחות לוזאן, הן נכשלו מאחר והיו שיחות

מולטילטראליות. כל ועידה המועברת בטלביזיה חייבת להתנהל לפי

המכנה המשותף הנמוך ביותר ויהפך ל- shouting match •

המזכיר: תניח לרגע שהערבים יסכימו אך ורק בתנאי זה לבוא לוועידה.

הנשיא: אם הם היו מסכימים שהשיחות הבילטראליות היו מתנהלות בתת-

ועדות?

סודי ביותר

רה"מ: כשאנו מדברים על הסדר כולל הרי בעיזת כמו שלום, גבולות

והשאלה הפלשתינאית חייבות למצוא פתרון במסגרת בילטרלית.

המזכיר: סוריה מעוניינת במשלחת אחידה, מאידך מצרים מעדיפה את

הדרך שלכם.

רה"מ שאל האם הסורים הסבירו מניעיהם לעמדתם זו.

המזכיר: יש להם כנראה שתי סיבות עיקריות. הראשונה לא להביא

לפצול העמדה הערבית והשניה הבעיה הפלשתינאית.

רה"מ: סוריה היא המדינה הקיצונית ביותר. עמדתם כיום נובעת,

לדעתי, מהעובדה שהם תקועים bogged down בלבנון. נראה

לי שהם יודעים שאין זה ביכולתם להתקדם ב-1977 בגלל הבעיה הלבנונית.

הם הגיעו להסכם בריאד ולאחר מכן בקהיר. הם קבלו את הקונצפט המצרי

לגבי הפתרון המדיני תמורת קבלת יד חפשית ממצרים בלבנון, תוך

הבטחה שסעודיה תממן. מבחינה סורית הבעיה פשוטה למדי. יש להם

כ-3 דיביזיות בלבנון ועל מנת לשקם את המערך הצבאי שלהם
ויתר בעיותיהם בלבנון עליהם להרוויח רווח זמן של שנתיים.
מאידך אין הם מוכנים לתת למצרים יד חפשית בתהליך המדיני
מבלי שיוכלו להטיל ווטו במקרה הצורך.

הנשיא: סעודיה כנראה נוטה כיום יותר להיות פעילה בתהליך המו"מ.
האם לדעתך עלינו לעודד אותם בזה?

רה"מ: מדינות ערב זקוקות לסעודיה מבחינה כספית. זה במיוחד נכון
לגבי מצרים. הנה קרה אשר קרה בינואר במצרים. גם אנחנו בטלנו
סובסידיות בצורה דראסטית ולא היו אצלנו כל מהומות למרות שזה
לבטח לא נעים. ברור שסעודיה יכולה לשחק תפקיד ניכר ככוח מרסן
וממתן. אך מבחינת המו"מ אנו רק יכולים לנהל מו"מ עם שכנינו.

הנשיא: הסעודים אינם מוצאים עצמם באותה הסירה כמו מדינות העימות.
הם רוצים למתן את יתר מדינות ערב.

סודי ביותר

רה"מ: נתן להשתמש בסעודים בצורה אפקטיבית על מנת להשפיע על

מצרים וסוריה.

המזכיר: הרגשתי היא שהסעודים רוצים להיות כוח למתון. זאת הסיבה

למה נראה לי שהם רוצים להיות פעילים בתהליך.

רה"מ מסכים עם הערכה זו. הוא מעיר שרצוי לזכור שסוריה מעולם

לא קבלה את 242 ועד היום היא לא הכריזה על כך.

הנשיא מציע לסיים את הפגישה, ומציע שבהמשך הפגישות ינסה רה"מ

אולי כדאי לשרטט an optimum sequence of events that might
take place this year

במיוחד לגבי ה"מה" וה"איך" הקשורים בתהליך המו"מ.

ברז'ינסקי שואל האם לדעתנו רצוי להשיג הבהרה על מהות השלום לפני

ג'נבה או בתוך ג'נבה.

רה"מ: אנו נגיע לג'נבה ללא ידיעה מה הולך לקרות בה. מהאירועים

במזה"ת לא תמיד מונעים על ידי הגיון וכדאי לזכור זאת. באם
נבנה ציפיות גדולות מדי שמשוהו באמת יקרה ולאחר מכן נכשל הרי
עשוי להיווצר מצב מסוכן. מכאן שאין כל מנוס מהכנה מדוקדקת של
ג'נבה.

ברז'ינסקי: האם נצטרך להיות מאד מדוייקים לגבי מהות השלום?

רה"מ: אנו מצידנו מוכנים כידוע לעשות זאת. באם יסתבר שזה לא
אפשרי יתכן ולא תהיה ברירה אלא לנוע לעבר הבחירה השניה (second best),
דהיינו נסוץ להגיע להסכמים לסיום מצב המלחמה.

ברז'ינסקי: מכאן אפשר להסיק שייתכן ונאלץ לעשות אותו דבר לגבי
בעיית הגבולות.

רה"מ: כן. יתכן ונצטרך לקבוע את הפרימטרים הכלליים מובן מבלי
להכנס לקביעת הקווים ושרטוט מפות שזה חלק מהמו"מ עצמו בועידה.

סודי ביותר

ברז'ינסקי: פרוש של כל זה שלפני ג'נבה עלינו
to reduce the areas of ambiguity.

הנשיא סיים את הישיבה בהבעת תודה.